Eigen ankers ontwerpen

Anke Tacke
Magda van der Wulp
Annie van der Beek

De ankers in Schatkist omvatten een grote variëteit aan onderwerpen die zo gekozen zijn dat ze aansluiten bij de leefwereld van kleuters. Desalniettemin kan het voorkomen dat er behoefte is om extra thema's aan te bieden, bijvoorbeeld als de kinderen interesse hebben in een onderwerp dat niet in Schatkist voorkomt of wanneer er in een periode in alle groepen op school aan een gemeenschappelijk thema gewerkt wordt.
Niet alleen extra activiteiten kunnen via Digiregie toegevoegd worden aan een anker. Het programma ondersteunt ook bij het maken van een eigen thema. In dit artikel is te lezen hoe u een eigen anker op een Schatkist-manier vormgeeft.

Plannen in Digiregie

Voeg in Digiregie onder het tabblad Materiaal > Extra materiaal een eigen thema toe. Koppel dit vervolgens in de jaarplanning aan een bepaalde periode in het jaar.

Thema en doelen

Wanneer het onderwerp voor een nieuw anker is gekozen en ingepland in Digiregie, stelt u allereerst de doelen voor dit anker vast. Analyseer hiervoor het groepsoverzicht en bekijk welke doelen er (opnieuw) aan de orde moeten komen. Bedenk vervolgens een betekenisvol startpunt vanuit Pompom. Pompom heeft bijvoorbeeld iets gezien of gevonden wat hij niet begrijpt en waarvan hij meer wil weten, of hij wil iemand helpen om een probleem op te lossen. Start dicht bij de leefwereld van de kinderen. Bijvoorbeeld bij het thema 'IJsjes': de ijssalon om de hoek heeft niet het ijsje dat Loeloe lekker vindt. Hoe kan Pompom ervoor zorgen dat Loeloe dit ijsje toch kan proeven?
Bedenk vervolgens op welke manier de doelen van de verschillende ontwikkelingsgebieden betekenisvol aansluiten bij dit probleem. Bijvoorbeeld door voorkeuren en smaken te bespreken (sociaal-emotioneel) en deze in kaart te brengen (rekenen), te onderzoeken hoe ijs bereid wordt (wetenschap & technologie), een menukaart te maken (taal), serveren (motoriek), het noteren en afrekenen van de bestellingen (rekenen) en het inrichten van en spelen in een ijssalon (verscheidene ontwikkelingsgebieden).

Woorden selecteren

Stel na de keuze van het onderwerp en de doelen een woordenlijst samen met woorden van verschillende niveaus (ster, maan, zon voor groep 1 en 2).
Gebruik hiervoor onder andere de BAK- en WAK-lijst.
Houd rekening met de volgende criteria: de betekenis is voor (een deel van) de kinderen onbekend, de woorden zijn functioneel, dat wil zeggen: de kinderen hebben ze nodig in situaties waarin ze verkeren en de woorden passen betekenisvol bij het thema. Selecteer naast zelfstandige naamwoorden en werkwoorden andere soorten woorden, zoals bijvoeglijke naamwoorden, telwoorden en woorden die vooral in de schoolsituatie voorkomen. Selecteer vervolgens 24 centrale woorden en maak hiervan woordkaarten met het kopieerblad Lege woordkaart.

Prentenboek

Kies een centraal prentenboek dat aansluit bij het onderwerp en meer informatie geeft over het probleem van Pompom. Bijvoorbeeld 'De ijskraam van Jan en San'. Verzamel ook voorwerpen die in het prentenboek voorkomen. Zoek andere (prenten)boeken die aansluiten bij het onderwerp om in de lees-schrijfhoek neer te leggen.

Opbouw anker

Plaats de bedachte activiteiten in een logische volgorde. Bedenk wat Pompom stap voor stap over het probleem te weten komt. Schatkist werkt met een duidelijke structuur. Gebruik die structuur bij het opzetten van een eigen anker. Start met een kennismakingsfase waarin een probleem wordt ingebracht.

Kennismaking: oriënteren

Geef het probleem van Pompom een plek in de eerste of tweede activiteit. Maak een ankerflap met het probleem van Pompom. Zorg dat er ruimte is om de ervaringen van de kinderen te verkennen. Stel enkele onderzoeksvragen

en noteer ze in de eerste kolom. Zorg voor materialen in de klas en laat de kinderen in verschillende activiteiten zelf voelen, proeven, ruiken en hun ervaringen delen. Zorg ook dat het gekozen prentenboek in de kennismaking meerdere keren wordt voorgelezen, eerst verkennend en belevend en daarna interactief.

Ankerthema: verbreden en verdiepen

Hierna volgt de fase van het ankerthema waarin de kinderen onderzoeken welke oplossingen er mogelijk zijn. Het is voldoende om voor een eigen anker één ankerthema te ontwerpen. Het ankerthema gaat dieper in op een onderwerp. Laat nieuwe informatie of materialen inbrengen door Pompom die iets heeft gekregen of gehoord van oma of Tim. Noteer in de eerste kolom van de ankerflap nieuwe, verdiepende vragen voor het anker. Bedenk vooraf wat de kinderen nodig hebben bij het zoeken naar oplossingen. Ontwerp activiteiten waarin ze deze kennis kunnen opdoen en uitproberen. Zorg ook voor informatieve boeken waarmee de echte wereld de klas wordt binnengehaald. Bijvoorbeeld een receptenboek over ijsjes maken.

Bedenk wat Pompom stap voor stap over het probleem te weten komt

Afronding: reflecteren en presenteren

In de afrondende fase passen de kinderen de geleerde kennis en vaardigheden toe. Breng een nieuw 'probleem' in waarbij de kinderen worden geprikkeld hun nieuw verworven vaardigheden en kennis in te zetten. De kinderen maken bijvoorbeeld met Pompom een boek, toneelstuk of filmpje voor oma, Tim of Loeloe, zodat ook zij meer te weten komen over het onderwerp van het anker. De kinderen brengen zo veel mogelijk van wat ze geleerd hebben in de praktijk. Zo'n 'eindproduct' kan ook weer als klassenschat bewaard worden. Bouw afsluitend een activiteit in waarbij de kinderen terugblikken en een eigen schat kiezen voor in hun schattenmap.

Routines

In Schatkist komen ook diverse routines aan bod, zoals Op taaltocht en Rond de letter. Bied deze routines ook in een eigen anker aan. Kies een letter uit een ander anker en voeg de activiteiten in het eigen anker in. Kijk in welke periode het eigen anker valt en selecteer de Op taaltocht-activiteiten van een anker uit die periode. Herhaal bijvoorbeeld Op taaltocht-activiteiten of kies activiteiten van een anker dat u nog niet hebt aangeboden.

Hoeken

Bedenk ook hoe de hoeken aansluiten bij de activiteiten. Kies welke van de twaalf hoeken bij het onderwerp passen en hoe deze in elke fase aangevuld worden. Zorg dat de hoeken aansluiten bij de activiteiten, zodat de kinderen zelfstandig met de aangeboden inhoud aan de slag kunnen. De kinderen gaan bijvoorbeeld in de lees-schrijfhoek nieuwe smaken ijs bedenken en maken hiervan een menukaart.

Activiteiten plaatsen in Digiregie

De stap erna is om eigen activiteiten toe te voegen aan het thema in Digiregie. Dit gebeurt onder het tabblad 'Eigen activiteiten'. Als u op de knop 'Voeg eigen activiteit toe' klikt, wordt een invoegscherm geopend waarmee u een activiteit kunt toevoegen aan het eigen thema. Selecteer hierbij welke woorden uit de woordenlijst betekenisvol voorkomen in de activiteit en noteer deze ook bij de activiteit. Kijk ook bij welke activiteiten Schatkistmaterialen, zoals de getallenwand, de dobbelstenen en de schatkistkaarten, een ondersteunende rol kunnen spelen.

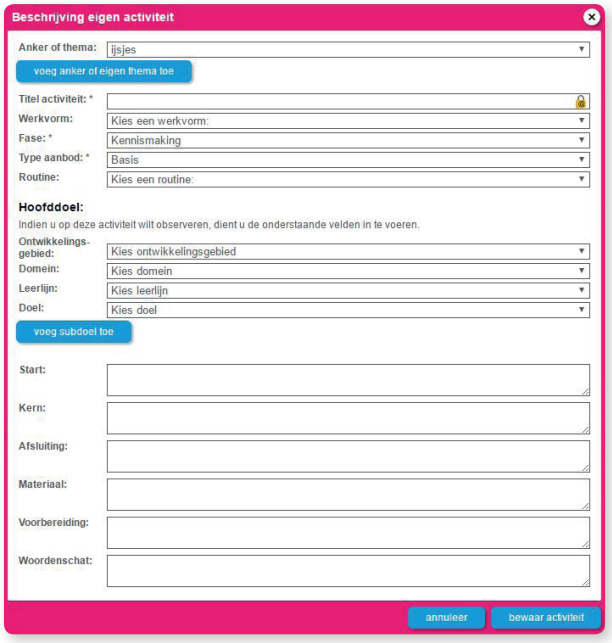

> Invoerscherm Digiregie 'Beschrijving eigen activiteit'